

**VIỆN HÀN LÂM
KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
HỌC VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI**

LÊ THỊ THANH THỦY

**NHỮNG YẾU TỐ TÂM LÝ – XÃ HỘI LIÊN QUAN ĐẾN
TRẦM CẢM Ở PHỤ NỮ SAU SINH**

Ngành, chuyên ngành: Tâm lý học chuyên ngành

Mã số: 62 31 04 01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ

Người hướng dẫn khoa học: PGS. TS. Nguyễn Sinh Phúc

HÀ NỘI-2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các dữ liệu, kết quả nghiên cứu trong luận án là trung thực và chưa từng công bố trong bất kỳ công trình nghiên cứu của người nào khác.

Tác giả luận án

Lê Thị Thanh Thủy

Lời cảm ơn

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ của PGS. TS. Nguyễn Sinh Phúc, thầy đã cho tôi những gợi ý ban đầu trong quá trình hình thành các ý tưởng nghiên cứu liên quan đến luận án. Thầy sẵn sàng trợ giúp tôi bất cứ khi nào tôi gặp vướng mắc về kiến thức chuyên môn. Có những thời điểm dù rất bận rộn nhưng thầy vẫn băn khoăn về vấn đề nghiên cứu của tôi, đây là tình cảm tôi vô cùng trân quý. Tôi nghĩ mình rất may mắn khi là sinh viên của thầy từ khi còn học đại học và tôi tiếp tục được là nghiên cứu sinh dưới sự hướng dẫn của thầy. Qua đây, cho tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành tới thầy.

Trong quá trình học tập, làm luận án của mình, tôi không thể không nhắc tới GS. TS. Trần Thị Minh Đức, người đã luôn gợi mở ý tưởng từ khi tôi còn chưa làm nghiên cứu sinh. Cô là “người thầy” lớn, đã động viên tôi rất nhiều, nếu không có sự định hướng của cô, chưa chắc thời điểm này tôi đã là nghiên cứu sinh. Cô là người đã luôn dẫn dắt tôi từ khi mới vào nghề. Những lời viết này không thể bày tỏ hết sự chân thành nhưng cũng qua trang viết này, cho tôi gửi lời cảm ơn tới cô.

Tôi nhận được sự hỗ trợ đầy trách nhiệm của các cán bộ thuộc Khoa Tâm lý học - Học viện Khoa học Xã hội. Nếu không có sự giúp đỡ nhiệt tình của họ, tôi khó có thể thực hiện công việc của mình một cách trôi chảy và đúng thời hạn. Nhân đây, tôi xin bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc đến với tất cả các thầy giáo, cô giáo của Khoa Tâm lý học - Học viện Khoa học xã hội.

Có được thuận lợi trong quá trình làm luận án này, tôi không thể quên sự ủng hộ của Ban lãnh đạo và các đồng nghiệp ở khoa Công tác xã hội, Học viện Thanh thiếu niên Việt Nam - những người đã tạo điều kiện và luôn động viên tôi. Tôi xin chân thành cảm ơn các thầy, cô và bạn bè, đồng nghiệp.

Nhân đây tôi cũng xin cảm ơn sự giúp đỡ tận tình của những người bạn ở các tỉnh, nơi mà tôi thực hiện khảo sát để lấy số liệu. Xin chân thành cảm ơn người bạn thân Hà Thị Huyền (Vĩnh Phúc), chị Đặng Thị Uyên (Hà Nội), chị Nguyễn Thị Loan (Sở Y tế quận Ngô Quyền, Hải Phòng) và một số em sinh viên đã giúp đỡ tôi khi thực hiện luận án.

Sau cùng, tôi xin cảm ơn những người vô cùng quan trọng đối với cuộc đời mình, là hai con, chồng, bố mẹ hai bên và những thành viên trong gia đình. Họ luôn là động lực lớn để tôi hoàn thành luận án này.

Hà Nội, tháng 6 năm 2016

Lê Thị Thanh Thủy

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU VỀ NHỮNG YẾU TỐ TÂM LÝ – XÃ HỘI LIÊN QUAN ĐẾN TRẦM CẢM Ở PHỤ NỮ SAU SINH	7
1.1. Tổng quan tình hình nghiên cứu trên thế giới	7
1.2. Tổng quan tình hình nghiên cứu ở Việt Nam	20
CHƯƠNG 2: MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ NHỮNG YẾU TỐ TÂM LÝ – XÃ HỘI LIÊN QUAN ĐẾN TRẦM CẢM Ở PHỤ NỮ SAU SINH.....	28
2.1. Trầm cảm ở phụ nữ sau sinh	28
2.2. Yếu tố tâm lý – xã hội liên quan đến trầm cảm ở phụ nữ sau sinh	34
2.3. Cơ sở lý luận của liệu pháp tham vấn nhận thức hành vi và liên cá nhân đối với trầm cảm ở phụ nữ sau sinh	49
CHƯƠNG 3: TỔ CHỨC VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	56
3.1. Tổ chức nghiên cứu.....	56
3.2. Phương pháp nghiên cứu.....	62
CHƯƠNG 4: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU THỰC TIỄN VỀ CÁC YẾU TỐ TÂM LÝ – XÃ HỘI LIÊN QUAN ĐẾN TRẦM CẢM Ở PHỤ NỮ SAU SINH.....	84
4.1. Mức độ và biểu hiện trầm cảm ở phụ nữ sau sinh	84
4.2. Yếu tố tâm lý – xã hội liên quan đến trầm cảm ở phụ nữ sau sinh	94
4.3. Trường hợp điển hình về phụ nữ bị trầm cảm sau sinh có những yếu tố tâm lý – xã hội liên quan	121
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	132
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN.....	136
TÀI LIỆU THAM KHẢO	137
PHỤ LỤC	147